

. Sygn. akt II C 844/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Dubinowicz – Motyk

Protokolant: Marta Gurtat

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2016 roku na rozprawie

sprawy z powództwa Towarzystwo (...) S.A. w W.

przeciwko R. M.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego R. M. na rzecz powoda Towarzystwo (...) S.A. w W. kwotę 1 009 860,87zł (jeden milion dziewięć tysięcy osiemset sześćdziesiąt złotych osiemdziesiąt siedem groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego R. M. na rzecz powoda Towarzystwo (...) S.A. w W. kwotę 57 711zł (pięćdziesiąt siedem tysięcy siedemset jedenaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 844/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 kwietnia 2015 roku Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosło o zasądzenie od R. M. kwoty 1 009 860,87zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lipca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, iż pozwany zawarł w dniu 8 października 2008 roku z (...) S.A. umowę o kredyt hipoteczny, zaś powód udzielił (...) S.A. – na podstawie generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych z dnia 25 maja 2007 roku - ochrony ubezpieczeniowej na wypadek braku spłaty przez pozwanego części w/w kredytu hipotecznego. Wobec wypowiedzenia przez (...) R. M. umowy kredytu hipotecznego i zaniechania jego spłaty przez pozwanego, (...) wystąpił do Towarzystwa (...) S.A. o wypłatę odszkodowania, które zostało przyznane i wypłacone w kwocie 1 009 860,87zł, zaś powód domaga się jej zapłaty przez pozwanego na podstawie art. 828 kc. (k.2-4)

Dnia 20 maja 2015 roku tut. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym sygn. II Nc 105/15, uwzględniając żądanie pozwu. (k.48)

Nakaz ten utracił moc w całości na skutek wniesienia sprzeciwu przez pozwanego. R. M. domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, podnosząc iż strona powodowa nie przedstawiła dowodów na okoliczność faktu wypłaty odszkodowania na rzecz (...) S.A. oraz na okoliczność warunków łączącej powódkę i (...) S.A. umowy ubezpieczenia. Pozwany akcentował także, iż (...) S.A. nadużył swojej pozycji i wymusił na pozwanym zgodę na zawarcie umowy ubezpieczenia i na sfinansowanie składki ubezpieczeniowej ze środków pozwanego, mimo iż umowa ta chroniła jedynie interes banku, stąd postanowienia zamieszczone w §3 ust.3 umowy kredytu hipotecznego powinny być traktowane jako klauzula abuzywna. (k.55-58) W dalszych pismach

procesowych pozwany podnosił, iż dochodzenie roszczenia regresowego przez powodową spółkę jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego z uwagi na to, iż pozwany jako kredytobiorca został zmuszony na podstawie abuzywnych klauzul zamieszczonych w umowie kredytu do sfinansowania składek ubezpieczeniowych należnych od (...) S.A. na rzecz powoda, nie uzyskując w zamian jakiegokolwiek ochrony swoich interesów oraz akcentując współpracę powodowej spółki z bankiem w omawianym zakresie wyrażającą się m.in. poprzez udział banku w zyskach osiągniętych przez powódkę z tytułu umów ubezpieczeń niskiego wkładu kredytów. Pozwany wskazywał także, że przedstawione przez powódkę dokumenty nie wykazują w sposób odpowiadający postanowieniom umowy ubezpieczenia, iż umowa kredytu zawarta przez (...) Bank S.A. z R. M. została objęta ubezpieczeniem. (k.179 i 191-195)

Powodowa spółka podtrzymywała żądanie pozwu, wskazując m.in. iż jednym z zabezpieczeń spłaty kredytu udzielonego pozwanemu przez (...) Bank S.A. (obecnie: (...) S.A.) było ubezpieczenie niskiego wkładu własnego udzielone bankowi przez powódkę oraz że podstawą żądania pozwu nie są postanowienia umowy kredytu, lecz art. 828 kc, a więc zarzuty pozwanego dotyczące zamieszczenia w umowie kredytu niedozwolonych klauzul umownych powinny być zgłaszane w innym postępowaniu. (k.67-72) Powódka wyrażała także pogląd, iż wystąpienie z żądaniem pozwu nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, ponieważ tylko dzięki zawarciu przez bank z powódką umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego możliwe było uzyskanie przez pozwanego kredytu (bowiem pozwany nie dysponował środkami na pełne pokrycie wymaganego wkładu własnego), wyłącznie zachowanie pozwanego, polegające na zaniechaniu realizacji postanowień umowy kredytu, doprowadziło do powstania szkody, a instytucja udziału w zysku jest dozwolona przez przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. (k.181-182 i 267-270)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 maja 2007 roku Towarzystwo (...) S.A. (obecnie: Towarzystwo (...) S.A.) zawarło z (...) Bank S.A. (obecnie: (...) S.A.) generalną umowę ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych nr (...). Umowa przewidywała objęcie przez (...) ochroną ubezpieczeniową bez dodatkowej akceptacji spłaty kredytów zgłoszonych przez (...) Bank S.A. do ubezpieczenia w części odpowiadającej niskiemu wkładowi, jeśli kwota niskiego wkładu zgłaszana do ubezpieczenia nie przekraczała określonych w umowie wartości (§2 ust.1 i §5 ust.1) i wskazując iż okres ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego kredytu rozpoczyna się z dniem jego wypłaty i kończy się z upływem pełnych 36 miesięcy kalendarzowych, przy czym jeśli w tym okresie nie zostanie spłacone zadłużenie z tytułu kredytu w części odpowiadającej niskiemu wkładowi ochrona ubezpieczeniowa podlegać miała kontynuacji, pod warunkiem umieszczenia kredytu w rejestrze kredytów, a łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy (§3). Stawkę składki ubezpieczeniowej ustalono na 3,5% ubezpieczonej części kredytu, tj. niskiego wkładu, przewidując jej jednorazową płatność za cały okres ubezpieczenia w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania przez (...) Bank S.A. wystawionej przez (...) S.A. polisy zbiorczej (§4 ust.1-3). (...) zobowiązał się do wystawienia dokumentu potwierdzającego udzielenie ochrony ubezpieczeniowej, mającego postać polisy zbiorczej wraz z załącznikiem w postaci płyty CD z wykazem kredytów objętych w danym miesiącu kalendarzowym ochroną ubezpieczeniową, sporządzonego na podstawie otrzymanych od (...) Bank S.A. rejestrów kredytów (§5 ust.1 i 5), natomiast (...) Bank S.A. zobowiązał się do prowadzenia w formie analitycznej rejestru nowo udzielonych kredytów oraz kredytów podlegających kontynuacji ubezpieczenia, według wzoru stanowiącego załącznik nr (...) do umowy i do comiesięcznego przekazywania ich pocztą elektroniczną w formie pliku w formacie EXCEL na podany w umowie adres (§5 ust. 3 i 4). Od 21 sierpnia 2008 roku przewidziano wystawianie polis zbiorczych w formie pliku w formacie PDF i przesyłanie ich (...) Bank S.A. w formie elektronicznej. Za zdarzenie ubezpieczeniowe uznano upływ okresu wypowiedzenia umowy kredytu nie skutkujący wykonaniem przez kredytobiorcę obowiązku spłaty kredytu z należnymi odsetkami i kosztami (§1 ust.4 pkt 20), a (...) Bank S.A. zobowiązał się do przygotowywania roszczenia o wypłatę odszkodowania odrębnie dla każdej szkody przy wykorzystaniu druku stanowiącego załącznik nr (...) do umowy i wysłania ich do (...) w terminie 30 dni od powstania szkody (§8 pkt 1 i 5). Strony umowy zdefiniowały pojęcie szkody (§1 ust.4 pkt 16) i sumy ubezpieczenia (§1 ust.4 pkt 15) oraz przewidziały, że z dniem zapłaty przez (...) odszkodowania roszczenie (...) Bank S.A. przysługujące mu wobec kredytodawcy z tytułu umowy kredytu przechodzi z mocy prawa na (...) do wysokości wypłaconego odszkodowania (§13 ust.1).

W/w umowa była aneksowana w dniu 31 maja 2007 roku, 11 grudnia 2007 roku, 21 sierpnia 2008 roku, 31 grudnia 2008 roku, 10 sierpnia 2009 roku i 20 listopada 2009 roku.

Od sierpnia 2009 roku strony w/w umowy przewidziały, że (...) Bank S.A. przysługuje udział w zysku (...) z tytułu umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytów zgłoszonych do ubezpieczenia, dla których pierwszy okres ubezpieczenia rozpoczął się w okresie od 1 czerwca 2009 roku do 30 listopada 2009 roku. Udział w zysku miał stanowić 50% różnicy między przychodami (przypisanymi składkami netto i zrealizowanymi regresami) a kosztami (kosztami likwidacji szkód, zmiany stanu rezerw itp.).

Dowody: odpis pełny z rejestru przedsiębiorców powodowej spółki (k.9-19), generalna umowa ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych z załącznikami (k.73-99), aneksy do umowy z załącznikami (k.100-137)

8 października 2008 roku R. M. zawarł z (...) Bank S.A. w W. umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) o numerze (...), na mocy której uzyskał kredyt w kwocie 3 050 619zł przeznaczony na zakup nieruchomości gruntowej, refinansowanie nakładów własnych poniesionych na zakup nieruchomości, refinansowanie dwóch pożyczek udzielonych przez (...) Bank (...) S.A. i karty kredytowej wydanej przez Bank (...) S.A., z ustaleniem iż kredyt zostanie zwrócony w 492 równych ratach kapitałowo – odsetkowych. Jako prawne zabezpieczenia spłaty kredytu przewidziano: - hipotekę zwykłą w kwocie 3 050 619zł i hipotekę kaucyjną do kwoty 864 000zł na nabywanej przez pozwanego nieruchomości przy ul. (...) w W. stanowiącej działkę gruntu nr (...), - ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w Towarzystwie (...) S.A. przez maksymalny okres 108 miesięcy, przy czym R. M. upoważnił (...) Bank S.A. do pobrania z jego rachunku bankowego bez odrębnej dyspozycji środków tytułem zwrotu kosztów w/w ubezpieczenia w wysokości 36 252,62zł i zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji ubezpieczenia, - wskazanie przez R. M. kredytodawcy jako podmiotu uprawnionego do otrzymania świadczenia z tytułu grupowej umowy ubezpieczenia spłaty rat kredytu na wypadek poważnego zachorowania, operacji chirurgicznej i pobytu w szpitalu w wyniku choroby lub nieszczęśliwego wypadku. Strony umowy kredytu postanowiły, iż (...) Bank S.A. może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia m.in. w razie braku terminowej spłaty przez pozwanego raty kapitałowo – odsetkowej lub części raty, iż następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia zobowiązania wynikające z umowy stają się wymagalne i kredytobiorca jest zobowiązany do ich niezwłocznej spłaty, zaś (...) Bank S.A. w razie braku spłaty może przystąpić do dochodzenia swoich wierzytelności m.in. z zabezpieczeń spłaty kredytu. Dowód: umowa kredytu nr (...) z 8 października 2008 roku (k.20-28), aneks do umowy z 9 października 2008 roku (k.29), harmonogram spłat kredytu (k.140-149)

Z rachunku bankowego R. M. w dniu 9 października 2008 roku została pobrana kwota 36 252,62zł przeznaczona na zapłatę składki ubezpieczeniowej należnej od kredytodawcy pozwanego na rzecz Towarzystwa (...) S.A., a w dniu 5 grudnia 2011 roku - kwota 34 174,78zł przeznaczona za zapłatę składki za odnowienie ubezpieczenia. Dowód: potwierdzenia wykonania operacji (k.60 i 61)

Umowa kredytu zawarta przez (...) Bank S.A. z R. M. została zgłoszona i przyjęta do ubezpieczenia na okres od 9 października 2008 roku do 30 września 2011 roku przez powodowe towarzystwo ubezpieczeń, przy czym kwotą niskiego wkładu od której naliczano składkę była kwota 1 035 789,14zł. Dowód: wyciąg z rejestru ubezpieczenia spłaty niskiego wkładu w kredytach hipotecznych (k.138 i 278), polisa zbiorcza z 17 listopada 2008 roku (k.200-223) i aneks do polisy (k.224-247) Ponownie została ona zgłoszona i przyjęta do ubezpieczenia na okres od 1 listopada 2011 roku do 31 października 2014 roku, przy czym kwotą niskiego wkładu od której obliczana była składka ubezpieczeniowa była kwota 976 422,40zł. Dowód: wyciąg z rejestru ubezpieczenia spłaty niskiego wkładu w kredytach hipotecznych (k.139 i 277), polisa zbiorcza z 25 listopada 2011 roku stanowiąca potwierdzenie kontynuacji ochrony ubezpieczeniowej (k.248-266)

Pismem z dnia 16 stycznia 2013 roku (...) Bank S.A. w W. wezwał R. M. do zapłaty zaległych należności z tytułu w/w umowy kredytu w kwocie 50 613,73zł w terminie 7 dni od otrzymania pisma, wskazując, iż w razie zaniechania dokonania zapłaty pismo traktować należy jako wypowiedzenie umowy kredytu i 30-dniowy okres wypowiedzenia rozpocznie swój bieg z upływem 7-dniowego okresu wyznaczonego na dokonanie spłaty zaległych należności z umowy

kredytu, a po jego upływie wszelkie należności z umowy kredytu staną się wymagalne. R. M. otrzymał w/w pismo w dniu 27 stycznia 2013 roku. Dowód: pismo z 16 stycznia 2013 roku z potwierdzeniem doręczenia (k.30-32)

Po wypowiedzeniu umowy kredytu, R. M. nie uiszczył na rzecz (...) S.A. należności z tytułu umowy kredytu. niesporne

Dnia 22 marca 2013 roku (...) Bank S.A. zgłosiło szkodę do Towarzystwa (...) S.A. wynoszącą 978 947,65zł, będącą następstwem niespłacenia kredytu udzielonego R. M. umową z dnia 8 października 2008 roku, z wnioskiem o wypłatę odszkodowania. Formularz zgłoszenia szkody stanowił załącznik nr (...) do generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych z dnia 25 maja 2007 roku. Dowód: zgłoszenie szkody (k.36-37) Już po tej dacie, R. M. uiszczył na rzecz banku kwotę 17 195,98zł, z której 2003,69zł zostało zarachowane na należność z tytułu kapitału kredytu, a 15 192,29zł na należność z tytułu oprocentowania kredytu. niesporne

W dniu 21 lutego 2014 roku Towarzystwo (...) S.A. w W. poinformowało (...) Bank S.A. o przyznaniu odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez R. M. poprzez niespłacenie należności z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 8 października 2008 roku w wysokości 961 751,67zł, stosownie do generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych nr (...) z dnia 25 maja 2007 roku. Tego samego dnia Towarzystwo (...) S.A. wydało polecenie wypłaty odszkodowania w kwocie 961 751,67zł przelewem na rachunek (...) Bank S.A. Dowód: decyzja o przyznaniu odszkodowania (k.33-34), polecenie wypłaty odszkodowania (k.35) Wpłata kwoty 961 751,67zł została zaksięgowana w dniu 28 lutego 2014 roku. Dowód: potwierdzenie wykonanej operacji (k.166)

(...) S.A. (poprzednio: (...) bank S.A.) pismem z dnia 11 marca 2014 roku zwrócił się do Towarzystwa (...) S.A. o wypłatę brakującej części odszkodowania, tj. odsetek za okres od dnia zgłoszenia szkody, czyli 22 marca 2013 roku do dnia wypłaty odszkodowania, czyli 21 lutego 2014 roku. Dowód: pismo z 11 marca 2014 roku (k.38)

Pismem z dnia 25 marca 2014 roku Towarzystwo (...) S.A. w W. poinformowało (...) Bank S.A. o przyznaniu dodatkowego odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez R. M. poprzez niespłacenie należności z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 8 października 2008 roku w wysokości 48 109,20zł, stanowiącego odsetki za okres 120 dni od dnia zgłoszenia roszczenia o wypłatę odszkodowania, stosownie do generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych nr (...) z dnia 25 maja 2007 roku. Tego samego dnia Towarzystwo (...) S.A. wydało polecenie wypłaty odszkodowania w kwocie 48 109,20zł przelewem na rachunek (...) Bank S.A. Dowód: decyzja o przyznaniu odszkodowania (k.39-40), polecenie wypłaty odszkodowania (k.41) Wpłata w/w kwoty została zaksięgowana w dniu 3 kwietnia 2014 roku. Dowód: potwierdzenie wykonanej operacji (k.167)

Wypłacone przez Towarzystwo (...) S.A. na rzecz (...) S.A. (poprzednio (...) Bank S.A.) odszkodowanie w kwocie 1 009 860,87zł zaspokoilo do w/w kwoty roszczenia banku wobec R. M. z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 8 października 2008 roku i zaspokoilo w całości roszczenia banku wobec Towarzystwa (...) S.A. z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu udzielonego R. M.. Dowód: oświadczenie (...) S.A. z dnia 30 kwietnia 2014 roku (k.42)

Pismem z dnia 26 czerwca 2014 roku Towarzystwo (...) S.A. wezwało R. M. do zapłaty na swoją rzecz kwoty 1 009 860,87zł w terminie do dnia 17 lipca 2014 roku, informując iż wobec zapłaty na rzecz (...) S.A. odszkodowania w w/w kwocie z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu kredytu hipotecznego udzielonego R. M. umową nr (...) nabyło na podstawie art. 828 kc roszczenie o zapłatę w/w kwoty. Dowód: wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem nadania (k.43-45) R. M. nie zapłacił na rzecz powodowej spółki w/w kwoty. niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

Strona powodowa opierała swoje żądanie na treści art. 828§1 kc. Przepis ten stanowi, iż jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego

odszkodowania. W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż w art. 828§1 kc uregulowane są uprawnienia regresowe ubezpieczyciela do podmiotów pozostających poza stosunkiem ubezpieczenia, znajdujące zastosowanie jedynie w sytuacji, gdy wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego jest zdarzeniem prawnym powodującym i odpowiedzialność ubezpieczeniową ubezpieczyciela i odpowiedzialność cywilną innego podmiotu za szkodę poniesioną przez ubezpieczającego. Poszkodowany ma wówczas dwa roszczenia o naprawienie tej samej szkody – do ubezpieczyciela i do osoby trzeciej ponoszącej odpowiedzialność cywilną, a ubezpieczyciel który spełnił swoje świadczenie jest uprawniony do dochodzenia w drodze regresu zwrotu wypłaconego odszkodowania od osoby ponoszącej odpowiedzialność cywilną za tę samą szkodę. Istota regresu polega na zmianie wierzyciela w stosunku zobowiązaniowym między poszkodowanym a osobą odpowiedzialną za szkodę przez wejście ubezpieczyciela w miejsce poszkodowanego, a więc roszczenie regresowe ubezpieczyciela ma charakter pochodny.

Stosownie do reguł wynikających z art. 6 kc i art. 232 kpc Towarzystwo (...) S.A. było zobowiązane do wykazania, iż łączyła je z (...) S.A. umowa ubezpieczenia, jaka była treść owej umowy i czy ubezpieczeniem objęte było ryzyko zaprzestania przez pozwanego R. M. spłaty kredytu zaciągniętego w (...) S.A., a także wysokość zobowiązania pozwanego wobec (...) S.A. z tytułu umowy kredytu i fakt wypłaty przez siebie na rzecz (...) S.A. świadczenia z umowy ubezpieczenia.

W rozpoznawanej sprawie pozwany R. M. nie kwestionował, iż w dniu 25 maja 2007 roku Towarzystwo (...) S.A. (obecnie: Towarzystwo (...) S.A.) zawarło z (...) Bank S.A. (obecnie: (...) S.A.) generalną umowę ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych nr (...). Przedkładając do akt ową umowę z załącznikami i aneksami strona powodowa umożliwiła poczynienie ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy odnośnie treści stosunku ubezpieczenia łączącego powódkę z (...) S.A., szczegółowo przedstawionych w części wstępnej uzasadnienia. Sąd zaznacza jedynie, iż w/w umowa ubezpieczenia nie zawierała wyłączenia możliwości dochodzenia regresu, przeciwnie- w §13 ust.1 umowy zamieszczono zapis będący powtórzeniem dyspozycji art. 828§1 kc, tak więc przepis art. 828§1 kc znajdował zastosowanie w niniejszej sprawie. Za zdarzenie ubezpieczeniowe uznano natomiast upływ okresu wypowiedzenia umowy kredytu nie skutkujący wykonaniem przez kredytobiorcę obowiązku spłaty kredytu z należnymi odsetkami i kosztami (§1 ust.4 pkt 20), co oznacza iż w razie zaistnienia takiego zdarzenia (...) S.A. był uprawniony do domagania się zapłaty bądź od kredytobiorcy, stosownie do umowy kredytu bądź od powodowej spółki, stosownie do zawartej umowy ubezpieczenia, jednakże jedynie w części odpowiadającej ubezpieczonemu niskiemu wkładowi. Zagadnieniem spornym było natomiast to, czy ryzyko niezapłacenia przez R. M. należności z tytułu umowy kredytu hipotecznego udzielonego przez (...) S.A. umową o numerze (...) objęte było ochroną ubezpieczeniową udzielaną przez Towarzystwo (...) S.A. na podstawie generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych. Pozwany kwestionował powyższą okoliczność, wskazując iż przedłożone przez powodową spółkę i przez (...) S.A. dokumenty nie stanowią dokumentów w rozumieniu art. 245 kc i nie odpowiadają co do formy procedurom przekazywania danych przewidzianym w umowie ubezpieczenia. Zastrzeżenia pozwanego Sąd uznał jednak za nieuzasadnione. Dokumentem potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia jest polisa (art. 809 kc), a strony analizowanej generalnej umowy niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych (przewidującej obejmowanie ochroną ubezpieczeniową, bez dodatkowej akceptacji, pewnej grupy umów kredytowych zgłaszanych przez ubezpieczający (...) S.A.) doprecyzowały ów obowiązek w §5 umowy, stanowiąc iż dokumentem potwierdzającym udzielenie ochrony ubezpieczeniowej będzie polisa zbiorcza z załącznikiem w postaci wykazu kredytów objętych w danym miesiącu ochroną ubezpieczeniową. To, iż przedstawione przez powodową spółkę polisy zbiorcze za październik 2008 roku i za listopad 2011 roku nie są podpisane i mają postać wydruku z systemu komputerowego odpowiada postanowieniom umowy ubezpieczenia. Jak już bowiem wskazano w części wstępnej uzasadnienia, aneksem z dnia 21 sierpnia 2008 roku do generalnej umowy ubezpieczenia zmieniono postanowienia §5 umowy i postanowiono iż polisy zbiorcze będą wystawiane w formie pliku w formacie PDF i przesyłane bankowi w formie elektronicznej. Nie ulega zaś wątpliwości, iż pod pozycją 197 polisy zbiorczej za miesiąc październik 2008 roku i pod pozycją 339 polisy zbiorczej za miesiąc listopad 2011 roku widnieje umowa kredytu łącząca (...) S.A. z R. M., albowiem zgodny jest i numer umowy kredytu i numer PESEL kredytobiorcy z danymi zamieszczonymi w umowie o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) zawartej dnia 8 października 2008 roku. Podobnie przedstawia się sytuacja odnośnie złożonych do akt wyciągów z rejestru kredytów zgłoszonych do ubezpieczenia lub do kontynuacji

ubezpieczenia. Niewątpliwie są to wyciągi z systemu komputerowego, podpisane ex post przez pracowników banku lub powodowej spółki (k.277, 278, 138, 139), jednakże umowa ubezpieczenia w §5 przewidywała prowadzenie przez (...) S.A. zbiorczego rejestru nowo udzielonych kredytów oraz kredytów podlegających kontynuacji ubezpieczenia, według wzoru stanowiącego załącznik nr (...) do umowy i comiesięcznego przekazywania ich pocztą elektroniczną w formie pliku w formacie EXCEL ubezpieczycielowi – rejestry te były więc wytwarzane wyłącznie w formie elektronicznej.

Pozwany R. M. nie zaprzeczał temu, iż umowa kredytu hipotecznego łącząca go z (...) S.A. została skutecznie wypowiedziana w następstwie nieterminowego uiszczania rat kredytu, iż w terminie określonym w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy nie uiścił należności z tytułu umowy kredytu, wynoszących wówczas 3 017 587,51zł (k.30), jak i tego, że Towarzystwo (...) S.A. uiściło na rzecz (...) S.A. odszkodowanie z tego tytułu w kwocie 1 009 860,87zł. Fakt spełnienia przez powodową spółkę świadczenia z umowy ubezpieczenia został dodatkowo wykazany decyzjami o przyznaniu odszkodowania, poleceniami wypłaty odszkodowania, potwierdzeniami wykonania operacji bankowych oraz oświadczeniem (...) S.A. skierowanym do powoda stwierdzającym przejście wierzytelności banku o zapłatę tej kwoty na rzecz ubezpieczyciela.

Reasumując, w ocenie Sądu wykazane zostały przesłanki zasadności żądania powódki opartego o treść art. 828 kc w postaci istnienia i treści umowy ubezpieczenia łączącej powódkę z (...) S.A., spełnienia przez powódkę świadczenia z umowy ubezpieczenia oraz istnienia zobowiązania pozwanego wobec (...) S.A.

Jednakże pozwany R. M. dla poparcia swego stanowiska o niezasadności żądania pozwu powoływał się także na sprzeczność owego żądania z zasadami współzycia społecznego, co nakazywało rozważenie tego zarzutu. Zgodnie z art. 5 kc nie można czynić ze swojego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Wymaga zaznaczenia, że materia uregulowana art. 5 kc była przedmiotem wielokrotnych rozważań na gruncie doktryny i orzecznictwa, w szczególności Sądu Najwyższego. W wyniku tych rozważań opracowano zasady i wytyczne pozwalające ustalić zakres klauzuli generalnej jaką są zasady współzycia społecznego oraz założenia, z jakimi powinno się je stosować. Należy podkreślić zasadę stanowiącą istotę prawa cywilnego, zgodnie z którą prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej, wobec czego stosowanie art. 5 kc może zachodzić jedynie w szczególnych, wyjątkowych wypadkach (por. wyrok SN z 25 sierpnia 2011 r., II CSK 640/10, Lex nr 964496). Odmowa tej ochrony musi być uzasadniona faktem zachodzenia okoliczności rażących i nieakceptowanych ze względów aksjologicznych, ewentualnie teleologicznych (zob. wyrok SN z dnia 24 kwietnia 1997 r., II CKN 118/97). Wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia praw podmiotowych wymagają zarówno ostrożności, jak i bardzo wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego przypadku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94, Lex nr 82293). Zasadniczą podstawę stwierdzenia o wystąpieniu nadużycia prawa stanowić powinna analiza zachowania uprawnionego (wyr. SN z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 290/09, Lex nr 560607). Przeniesienie powyższych poglądów na realia rozpatrywanej sprawy nie pozwala, zdaniem Sądu, na przyjęcie by strona powodowa domagając się od pozwanego zapłaty spornej kwoty naruszała zasady współzycia społecznego. Samo prowadzenie przez Towarzystwo (...) S.A. współpracy z (...) S.A. w zakresie ubezpieczania niskiego wkładu własnego kredytów hipotecznych nie uzasadnia przypisywania powodowej spółce odpowiedzialności za niekorzystne dla konsumentów zapisy w umowach kredytu, mające skutkować niemożnością realizacji roszczeń regresowych. Ekspozowane przez pozwanego zagadnienie abuzywności postanowienia zamieszczonego w §3 ust.3 umowy kredytu, stanowiącego o zgodzie pozwanego na zwrot poniesionych przez (...) S.A. kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu, nie może być przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie, gdyż spór nie dotyczył treści umowy kredytowej i nie toczył się między pozwanym a (...) S.A. Sąd zauważa jednak, iż pozwany jest uprawniony do zainicjowania postępowania sądowego przeciwko (...) S.A., wykazywania że pobrane z jego rachunku bankowego kwoty 36 252,62zł i 34 174,78zł stanowiły świadczenie nienależne, jako że zapisy §3 ust. 3 umowy były niedozwoloną klauzulą umowną i domagania się zwrotu w/w środków. W sytuacji, gdy przedmiotem osądu jest roszczenie regresowe dochodzone przez ubezpieczyciela kredytodawcy pozwanego znaczące jest, iż pozwany uzyskał oczekiwaną korzyść ekonomiczną w postaci kredytu bankowego mimo iż nie dysponował wystarczającą ilością środków stanowiących wymagany tzw. wkład własny, a ubezpieczenie wkładu własnego przez (...) S.A. było

rozwiązaniem umożliwiającym zawarcie z pozwanym umowy kredytu. Istotne jest także, że jedynie w następstwie działań pozwanego, tj. zaniechania terminowej realizacji rat kredytowych doszło do wypowiedzenia umowy kredytu, a następnie w wyniku zaniechania zapłaty wymagalnych świadczeń z umowy kredytu doszło do zaktualizowania się obowiązku powódki jako ubezpieczyciela banku. Nie można także nie zauważyć, iż podnosząc omawiany zarzut pozwany zmierza do zwolnienia się z obowiązku zapłaty kwoty 1 009 860,87zł, podczas gdy pozwany uzyskał umówiony kredyt, to pozwany nie wywiązał się z obowiązku jego zwrotu, a powódka częściowo zrekompensowała szkodę poniesioną w następstwie działań pozwanego przez bank wydatkując kwotę 1 009 860,87zł. Zważywszy, iż przyczyną powstania odpowiedzialności odszkodowawczej powodowej spółki wobec (...) S.A. było niewywiązanie się przez pozwanego z obowiązków wynikających z umowy kredytu bankowego, a strona powodowa nie miała wpływu na sposób realizacji przez pozwanego jego obowiązków umownych, brak jest podstaw do przyjęcia, iż dochodząc roszczeń regresowych powódka w rażący sposób narusza zasady etycznego i uczciwego postępowania.

Tak argumentując, na podstawie art. 828 kc Sąd uwzględnił żądanie pozwu, orzekając jak w punkcie I sentencji wyroku. Podstawą rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych za opóźnienie był art. 481§1 i 2 kc w zw. z art. 455 kc i niezaprzeczone twierdzenie powódki o doreczeniu pozwanemu wezwania do spełnienia świadczenia w terminie do 17 lipca 2014 roku.

Stosownie do art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc, pozwany, jako strona przegrywająca proces, powinien zwrócić powodowej spółce poniesione przez nią koszty procesu. Na koszty te składają się uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17zł, uiszczona opłata sądowa od pozwu w kwocie 50 494zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7200zł, ustalone na podstawie §2 ust. 1 i 2 oraz §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej urzędowi.